

Oikaisuvaatimus Pohjanmaan aluehallitukselle / aluevaltuustolle

Oikaisuvaatimuksen kohde: Aluehallituksen päätös 26.9.2022 § 124

Oikaisuvaatimukset:

- 1) 23.6.2022 päivätty aloite nro 1 tulisi hyväksyä siten, että psykiatrisen yksikön toiminta jatkuu 1.1.2023 jälkeenkin Huutoniemellä.
- 2) 23.6.2022 päivätty aloitteeni nro 2 tulisi hyväksyä siten, että päätetään siinä mainituista yleisperiaatteista kuitenkin niin, että yksikön hoitohenkilökunta päättää kunkin asiakkaan osalta tarkoituksenmukaisimman hoitotavan.

Oikaisuvaatimuksen perusteet pääkohdittain:

- * Aluehallituksella oli asiaa käsitellessään asiasta puutteelliset ja osittain virheelliset tiedot.
- * Aluehallituksella ei ollut riittävästi aikaa aloitteisiin tutustumiseen eikä asianmukaiseen käsittelyyn.
- * Aluehallituksella ei ollut tietoa siitä, millä tavalla psykiatrista hoitoa mahdollisesti tullaan kehittämään, koska virkamiesten vastineessa oli asiasta vain yleisluonteisia mainintoja, liitetiedosto ”Lisäselvitystarve”.
- * Aluehallitukselle ei myöskään ole annettu yksityiskohtaista tietoa siitä, missä Huutoniemen sairaala-alueen tiloissa on sisäilmaongelmia, millaisia ongelmat ovat ja missä tiloissa sisäilmaongelmia ei ole.

Aloitteiden käsittelyä on monin tavoin vaikeutettu:

- * Aluevaltuustolle 15.2.2022 osoittamani aloitteet oli laitettu Kuntayhtymän hallituksen kokouksen 14.6.2022 asialistalle, vaikka jo silloin oli tiedossa, että suunniteltu muutto tapahtuisi vasta marraskuun lopussa.
- * Toisen kerran virkamiehet laittoivat aloitteet Kuntayhtymän hallituksen kokouksen 30.8.2022 asialistalle. Tarkoituksena oli estää aloitteiden päätyminen aluevaltuutettujen kokouksiin. Molemmilla kerroilla keskeytin käsittelyn.
- * Pohjanmaan kuntayhtymän hallitus jätti kesäkuun 2022 kokouksessaan kokonaan käsittelemättä esitykseni Huutoniemen alueen rakennusten myynti- ja vuokraushankkeiden jäädyttämisestä, kunnes aloitteeni on käsitelty aluevaltuustossa.
- * Hyvissä ajoin ennen aluehallituksen 26.9.2022 pidettävää kokousta ehdotin, että aloitteeni laitettaisiin ensimmäiseksi, koska kokemusasiantuntija oli silloin lupautunut tulemaan kokoukseen. Vastoin ehdotustani aloitteeni oli laitettu asialistalla viimeiseksi, eikä kokemusasiantuntijaa kutsuttu kuultavaksi.

Aloitteiden käsittely oli jäänyt kovin lyhyeksi, 10-15 minuuttia. Se on sellaisenaan äärimmäisen syvä loukkaus niitä asiakkaita kohtaan, jotka joutuvat odottamaan viikkoja ja jopa kuukausia, päästäkseen hoitoon, psykoterapiaan tai vuorohoitoon. Samoin niitä mielenterveysomaisia kohtaan, jotka jaksamisensa äärirajoilla joutuvat hoitamaan läheisiään hoitoon pääsyä odottaessa tai liian aikaisen kotiuttamisen vuoksi.

Tällaista toimintaa on vaikea ymmärtää muutoin kuin, että virkamiehet itsekin ymmärtävät, ettei suunniteltu muutto Huutoniemeltä H-taloon ole toteuttamiskelpoinen.

Mielle ry järjesti 13.10.2022 Teams-tapahtuman, jossa Vantaa-Keravan hyvinvointialueen edustaja kertoi, että siellä järjestöt ja kokemusasiantuntijat ovat alusta alkaen olleet mukana suunnittelemassa alueen toimintaa. **Pohjanmaalla on toimittu täysin päinvastoin karttamalla**

viimeiseen asti mainittujen tahojen asiantuntemusta. Vasta kun vaatimalla vaadin, niin virkamiehet suostuivat varaamaan tilaisuuden lausunnon antamiseen. Vaasan Mielenterveystoiminnan Tuki ry:n ja kokemusasiantuntijan lausuntoa ei kuitenkaan laitettu kotisivulle julkisesti luettavaksi, koska siinä esitettiin yksikön toiminnan jatkamista Huutoniemellä.

A) Aloitteeni nro 1 käsittelyä varten kiinnitän valtuutettujen huomiota aloitteessa mainittujen tietojen lisäksi myös seuraaviin tosiasioihin:

1) Vaasan sairaanhoitopiirin valtuuston 28.11.2016 pöytäkirjan mukaan ”mielenterveys- ja päihdepalveluiden volyyymiennusteessa 2016-2025 avopalveluiden on ennustettu korvaavan osastohoitoa avopalveluiden volyymin kasvaessa 18 % ja osastojen hoitopäivien vähentyessä 22 %. Tämä ennuste on osoittautunut täysin virheelliseksi, sillä osastohoitojen tarve on jo nyt vuonna 2022 reilusti yli kaksinkertainen kuuden vuoden takaiseen verrattuna. Yksinomaan koronan aikana mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet 70 % vuoden 2019 tilanteesta ja nykyisestä maailman tilanteesta johtuen sairaalapaikkojen tarve on jatkuvasti lisääntymässä.

Koska H-taloon on varattu yhtä vähän sairaalapaikkoja kuin Huutoniemellä on nyt, niin psykiatrasta hoitoa on mahdoton toteuttaa asianmukaisesti H-talossa. Myöskään ei ole perusteita hajauttaa psykiatrasta yksikköä kahteen tai useampaan paikkaan, koska Huutoniemellä on riittävästi tilaa toiminnan kehittämiseen kulloisenkin tilanteen mukaan.

2) Kaikki viisi mittaria osoittavat, ettei psykiatrasta yksikköä voida siirtää H-taloon:

* Varatut 54 sairaalapaikkaa eivät riitä alkuunkaan hädässä olevien lähimmäisten hoitamiseen. *Ilkka-Pohjalaisen haastattelussa 30.3.2022 THL:n ylilääkäri Outi Linnaranta toteaa, että tehostetun avohoidon lisäksi tarvitaan nykyistä enemmän sairaalapaikkoja osastoilla.*

* Suurpoliklinikka ei sovellu missään tapauksessa psykiatrisen poliklinikan sijoituspaikaksi asiakkaiden ahdistusten ja pelkotilojen vuoksi. Samassa tilassa olisi joka tunti noin 100 asiakasta, joista osa olisi päihdeasiakkaita ja pieniä lapsia vanhempiensa kanssa! *THL:n psykiatrian ylilääkäri Outi Linnaranta kertoi minulle sähköpostissaan 30.3.2022, että tilojen suunnittelussa ja sijoittelussa tulee huomioida esimerkiksi turvallisuuden tunne odottaessa. Tämä ei toteudu alkuunkaan suurpoliklinikalla! Vaasassa on siis toimittu täysin päinvastoin.*

* Potilaiden päivittäisten ulkoiluttamisten osalta keskussairaala-alue ympäristöineen jää kirkaasti Huutoniemen luonnonläheisyyden varjoon.

* Liikunta- ja työterapia on välttämätön osa kokonaisvaltaista hoitoa. Niitä ei ole mahdollista järjestää keskussairaalassa, mutta Huutoniemellä on liikuntasali ja valmiudet työterapian uudelleen käyttöön ottamiseen. Näitä hoitomuotojen järjestämistä pitävät välttämättömänä muun muassa:

* Mieli ry:n toiminnanjohtaja, psykiatri, psykoterapeutti Kristian Wahlbeck

* Helsingin yliopiston psykiatrian professori Erkki Isometsä

* Psykologian professori Irving Kirsch, Hallin yliopisto, Englanti, TV-ohjelma ”Mielen salattu voima” on netissä katsottavissa.

3) Asiakslähtöisyys ja henkilökunta:

Vaasan sairaanhoitopiirin vahvistamana periaatteena on asiakaslähtöisyys, mutta psykiatrisen hoidon osalta muuttosuunnitelma on yksinomaan rahalähtöinen. **Aluehallituksen kokouksessa 29.8.2022 virkamiesten taholta oli annettu väärää tietoa** kertomalla, että psykiatrisen yksikön

henkilökunta haluaa muuttaa. Todellisuudessa asia on täysin päinvastainen, sillä olen kaksi kertaa käynyt syksyn aikana Huutoniemellä:

* Saamani tiedon mukaan hoitajat ovat alusta alkaen vastustaneet muuttosuunnitelmia ja käyntieni aikana tämä tieto on vain vahvistunut.

* Tapasin viisi laitoshenkilökuntaan kuuluvaa ulkona ja he kertoivat, ettei heidän ammattikuntansa halua muuttaa keskussairaalaan. Lisäksi he kertoivat, että korkea kerrostalo on tyhjillään.

* Tapasin kaksi potilasta ulkona ja he kertoivat, ettei kukaan potilaista halua muuttaa H-taloon, koska täällä on niin rauhallista.

* On mahdollista, että osa lääkäreistä haluaisi nykyaikaisemmat työhuoneet, mutta mitään asiakaslähtöisiä perusteita heillä ei voi olla.

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa myös sitä, että myös potilaiden mielipidettä olisi suunnitteluvaiheessa pitänyt kysyä. Heidän toipumisessaan uusia huoneita merkittävämpi tekijä on rauhallinen ympäristö ja mahdollisuudet lisätä sairaalapaikkoja tarpeen mukaan.

4) Psykiatrinen yksikkö ja yleissairaala

Päivystysasetuksiksi kutsuttujen 782/2014 ja 583/2017 johdosta lähetin 27.10.2022 sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostin, jossa kysyin seuraavaa:

”Onko muuttosuositus velvoittava siinäkin tapauksessa, että yleissairaalassa olisi sairaalapaikkoja varattu yhtä vähän kuin nykyisessä paikassa eikä muuton jälkeen olisi mahdollista kehittää psykiatrista hoitoa. Vai olisiko viisaampaa pysyä ainakin toistaiseksi nykyisissä tiloissa, jossa on mahdollista tarpeen mukaan lisätä sairaalapaikkoja ja muutoinkin kehittää hoitoa?”

Ministeriöstä lääkintöneuvos Helena Vormo soitti minulle 28.10.2022 klo 14.20 ja sanoi, etteivät mainitut asetukset velvoita psykiatrisia yksiköitä siirtämään yleissairaaloiden yhteyteen eikä se ole suosituskaan! Noissa asetuksissa on ajateltu sellaisia ikivanhoja psykiatrisia yksiköitä, joissa on samassa huoneessa kuusikin potilasta ja jotka saattavat sijaita kymmenien kilometrin päässä yleissairaalaan.

Näin ollen ei ole olemassa mitään hallinnollisia velvoitteita eikä suosituksia, joiden vuoksi Pohjanmaalla psykiatrisen yksikön pitäisi muuttaa H-talon ahtaisiin tiloihin tyystin vailla laajenemismahdollisuuksia ja hoidon kehittämismahdollisuuksia. Siellä olosuhteet ovat muutoinkin tehty mahdollisimman hankaliksi potilaiden kokonaisvaltaisen hoidon kannalta.

5) Aluevaltuutettujen oikeudet, velvollisuudet ja vastuut

Vaasan sairaanhoipiirin valtuusto on psykiatrisen yksikön muuttohankkeessa toiminut pelkästään virkamiesten esittämien päätösten kumileimasimena. Kuten edellä esitetystä ilmenee, virkamiehillä on tarkoitus toimia samalla tavalla myös aluevaltuutettujen kanssa.

Pitkän kokouksen 26.9.2022 aineistoon oli aikaa tutustua vain kolme arkipäivää. Lyhyen ajan tarkoituksena on varmistaa, että valtuutetut eivät ehtisi kunnolla tutustua aineistoon eivätkä myöskään esittäisi muutoksia päätösesityksiin. Valtuutetuilla on oikeus päättää, että tutustumisaikaa olisi vastaisuudessa vähintään kuusi arkipäivää.

Valtuutetuilla on myös oikeus edellyttää, että virkamiehet antavat täsmälliset tiedot liitteessä ”Lisäselvitystarve” mainittuihin asioihin ja että ne ovat käytettävissä, kun tämä oikaisuvaatimus käsitellään.

Liitetiedostossa ”Virheet_Siirtosuunnitelmissa” on kerrottu seitsemän virhettä, jotka Vaasan sairaanhoitopiirin virkamiehet, hallitus ja valtuusto ovat tehneet psykiatrisen yksikön

muuttohankkeessa. **Aluevaltuutetuilla ei ole velvollisuutta ottaa vastuulleen toisten tekemiä virheitä.** Sellaista velvollisuutta ei ole myöskään sen vuoksi, että H-talossa on varattuna tiloja yksikköä varten, koska nuo tilat ovat täysin riittämättömät vastaamaan tämän hetken sairaalapaikkojen tarvetta, hoidon merkittävää kehittämistä ja kaikki muutkin seikat kertovat yksikön muuttamista vastaan.

Valtuutettujen velvollisuutena on tutustua huolellisesti kaikkeen aloitettani koskevaan aineistoon, ottaa huomioon esitetyt tosiasiat ja tehdä päätöksensä sen mukaan yksikön toimipaikkaa koskevassa asiassa. Asia voidaan tiivistään seuraavasti: Jos olisit sitä mieltä, että sairaalapaikkoja ei tarvittaisi lisää, psykiatrista hoitoa ei tarvitsisi kehittää, asiakkaiden syrjintää muihin terveydenhoidon asiakkaisiin verrattuna pitää jatkaa, eikä potilaiden ja henkilökunnan mielipiteellä olisi mitään merkitystä, niin H-talo on silloin sinun valintasi. Mutta jos olisit sitä mieltä, että psykiatrinen hoito vaatii perusteellisen tehostamisen niin sairaalahoidon kuin avohoidon osalta ja asiakkaiden syrjintä pitää ehdottomasti lopettaa, niin Huutoniemi on sinun valintasi.

Aloitteen nro 1 oikaisuvaatimuksen käsittely:

Aloitetta käsiteltäessä kaikki aloitteen viisi numeroitua kohtaa täytyy käsitellä erikseen ja lisäksi on tärkeää ottaa huomioon myös tässä oikaisuvaatimuksessa esitetyt asiat.

B) Aloitteeni nro 2 käsittelyä varten kiinnitän valtuutettujen huomiota aloitteessa mainittujen tosiasioiden lisäksi seuraaviin tosiasioihin:

Johdanto

Vuosina 2015-2021 virkamiehet ovat yksikön muuttohankkeen ja toimintojen supistamisten yhteydessä toimineet Vaasan sairaanhoitopiirin valtuutettujen kanssa seuraavasti:

- * Kokousaineistoon tutustumisaika on ollut mahdollisimman lyhyt.
- * Olennaisen tärkeitä yksityiskohtia on saatettu jättää kertomatta.
- * Valtuutetuille on annettu sellainen vaikutelma, että asia on huolellisesti valmisteltu ja jo päätetty ja että asia on vain lopullista sinettiä vailla.
- * Mahdollisesti tehdyt muutosesitykset eivät ole saaneet vastakaikua..
- * Psykiatrista hoitoa koskevissa asioissa ja tiettävästi muissakin asioissa **sairaanhoitopiirin hallitus ja valtuusto eivät ole kertaakaan poikenneet virkamiesten esityksistä.** Valtuutetut ovat toimineet kumileimasimena ja läsnä olollaan vain kuitanneet kokouspalkkiot. Valtuustoon on myös kuulunut jäseniä, jotka ovat kokeneet kokoukset turhauttavina, kun muutosehdotukset olivat kaikuneet kuuroille korville. Näinkö paljon hehkutetun demokratian kuuluu toimia?

Lyhyen käsittelyajan perusteella perusteella on helppo arvata, että juuri näin hoidettiin kokous myös 26.9.2022. Puheenjohtaja ja jäsenet saivat tärkeän kokemuksen siitä, kuinka virkamiehet aikovat myös vastaisuudessa hoitaa aluevaltuutettujen kokoukset. Hylätessään molemmat aloitteet aluehallituksen jäsenet tuskin ymmärsivät, että **samalla he hylkäsivät** kaikki aloitteessa nro 2 yksityiskohtaisesti perustellut parannusehdotukset, kuten

- * Uusien asiakkaiden hoitoon pääsy ilman jonotusaikoja ja ilman lääkärin lähetettä myös Vaasan seudulla. Myös se on syrjintää, koska Pietarsaareissa ja Kristiinankaupungissa ei vaadita lääkärin lähetettä.
- * Psykoterapia sekä liikunta- ja työterapia ensi sijaisina hoitomuotoina useimpien kohdalla.
- * Avohoidon tuntuva tehostaminen ja vuorohoidon saatavuus.
- * Ikäihmisten ja mielenterveysomaisten mielenterveyden kartoittaminen ym.

1. Mielenterveysasiakkaiden syrjimin Pohjanmaalla ja muualla:

Myös aluevaltuutetut tietävät, että jos sinulla on jokin fyysinen sairaus, jonka hoitaminen vaatii kiireellistä hoitoon pääsyä, niin se järjestyy joko samana päivänä tai viimeistään seuraavana päivänä. Sama koskee hammashoitoa. Mutta mielenterveysongelmainen joutuu odottamaan hoitoon pääsyä nykyisin viikkoja ja jopa kuukausia. **Tätä yhden ihmisryhmän selvää syrjimistä kutsutaan nykyisin rasismiksi.**

Tunnettu tosiasia on, että yleensä ihmiset eivät ensimmäisten mielenterveyden häiriöiden perusteella hakeudu hoitoon, vaan sitä siirretään usein liiankin kauan. **Mutta silloin kun ihminen lopulta on hakeutumassa hoitoon, niin asia on silloin oikeasti kiireellinen.** Pitkien jonotusaikojen aikana sairaus pahenee melko nopeasti ja sitä myöten myös hoitoajat ja toipuminen pitkittyvät merkittävästi ja eläköityminen voi olla seurauksena.

Jokainen elämä on yhtä arvokas – myös mielenterveyden häiriöistä kärsivien!

2) Itsemurhatilastoja:

* THL:n tutkimuksen mukaan vuonna 2021 itsemurhan tehneistä 17 % oli psykiatrian asiakkaita ja 81 % perusterveydenhuollon asiakkaita.

* THL:n vuosilta 2016-2018 tehdyn tutkimuksen mukaan itsemurhan tehneistä 21 % olivat käyneet murhapäivänä ja 46 % viimeisen viikon aikana terveydenhuollossa. **Jos heille olisi ollut tilaa sairaalassa, he olisivat välttäneet itsemurhilta. Tämä on sitä heitteille jättämistä.**

Mainitut tiedot koskevat koko maata, mutta aiheellista olisi selvittää, kuinka paljon vshp:n säästötoimet ovatkaan aiheuttaneet pahoinvoinnin maksimointia, eläkepäätöksiä ja itsemurhia Pohjanmaalla!

Jokainen itsenäiseen ajatteluun kykenevä valtuutettu ymmärtää tilanteen vain synkkenevän, ellei muuttosuunnitelmaa H-talon ahtaisiin tiloihin peruta.

3) Eläke- ja kustannustietoja

* Vuonna 2021 **5 700** henkilöä siirtyi eläkkeelle mielenterveyden häiriöiden perusteella ja suurin syy oli masennus. Vuosittain 16-35 vuotiaiden osuus on kasvanut. He kaikki ovat poissa työelämästä.

* Tilastokeskuksesta Mikko Niemi kertoi sähköpostissaan 20.9.2022 näin: ”25-vuotiaalla elinajan odote on 60 vuotta. Takuueläke 885,00 x 12 kk x 60 v. = noin 630 000 €”. Lisäksi tulevat Kelan maksamat lääkekorvaukset ja asumis- ym. tuet. Useimmiten nuorille ei ole kertynyt työeläkettä, joten he ovat kokonaan yhteiskunnan varojen varassa.

* **Yhteiskunta on hävinnyt kymmeniä miljardeja euroja, kun on säästetty hoitomenoissa.**

4) Lyhyet hoitajaksot ja mielenterveysomaisten uupuminen

A-studion ohjelmassa 5.10.2022 HUSin alueen johtaja Jesper Ekelund kertoi, että sairaalapaikkojen vähäisyyden vuoksi hoitajaksot jäävät liian lyhyiksi, kun sisään täytyy ottaa jonotuslistalla olevia asiakkaita. Mielenterveyteen satsatut määrärahat ovat jääneet pahasti jälkeen muuhun terveydenhoitoon verrattuna. Jälkeenjääneisyyden määrä on noin 400 milj. euroa.

Mielenterveysomaisten keskusliiton toiminnanjohtaja Pia Hytönen puolestaan toi esiin sen, että kun potilaita kotiutetaan liian aikaisin, vastuu heidän hoitamisestaan jää usein omaisten harteille. Omaisten työtaakkaa lisää myös pitkät jonotusajat ennen hoitoon pääsyä.

Seuraavat otteet ovat Valtioneuvoston asetusta 583/2017 koskevasta muistiosta:

”Päivystyshoito tarkoittaa yleisesti alle 24 tunnin kuluessa yhteydenotosta annettavaa arviointia ja hoitoa, jota ei voida siirtää myöhemmäksi ilman oireiden pahentumista tai vamman vaikeutumista ja sitä tarvitaan sen vuoksi kaikkina vuorokauden aikoina.

Mielenterveys- ja päihdetyön päivystyksen tarkoituksena on tarjota helppo palvelujen piiriin pääsyn tapa aina, kun asiakas motivoituu tai kykenee ottamaan yhteyttä palvelujärjestelmään. Tarkoituksena on tavoittaa nykyistä paremmin niitä, jotka herkimmin jäävät palvelujen ulkopuolelle. Lisäksi tarkoituksena on varmistaa palvelujen jatkuminen asiakkaan tarpeiden mukaisessa paikassa myös silloin, kun asiakkaan oma toimintakyky tai elämänhallinta on heikentynyt ja palveluista putoamisen todennäköisyys on lisääntynyt. Päivystyspoliklinikan henkilökunnan tulee osaltaan huolehtia potilaan jatkohoidon järjestymisestä riittävin toimenpitein.”

Tämä on tosi kaunista tekstiä, joka ei vuosikausiin ole käytännössä toteutunut!

5) Psykiatriseen hoitoon satsaamiseen on Pohjanmaalla mahdollista

Ilkka-Pohjalaisen haastattelussa 13.9.2022 Marina Kinnunen kertoi, että säästöön jäisi vähintään viisi miljoonaa ja että lainanottovaltuutta on tänä vuonna 53 miljoonaa euroa. Nyt pitää suunnata kaikki käytettävissä olevat varat psykiatriseen hoitoon. Lisäksi valtion on osoitettava alueille tuntuvasti lisää rahaa, sillä muutoin hyvinvointialue-nimitys kuulostaa pelkältä kliseeltä ja psykiatrian asiakkaiden syrjintä vain jatkuisi.

Valtioneuvoston asetuksen 583/2017 mukaan kunnan tai kuntayhtymän on huolehdittava siitä, että terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:ssä tarkoitettua kiireellistä hoitoa on saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina. Tämä koskee myös psykiatrian asiakkaita ja 1.1.2023 alkaen myös hyvinvointialueita, joiden johtajien tehtävänä on huolehtia, että vuoden 2023 budjettiin todella tulee tuo mainittu 400 miljoonaa euron lisämääräraha psykiatriseen hoitoon. Maan hallitus ei voi siitä lipsua, koska mainittu asetusta velvoittaa määrärahan järjestämiseen.

Oikaisuvaatimukseni käsittely

Kun oikaisuvaatimustani käsitellään joko aluehallituksessa tai aluevaltuustossa, niin sen käsitteleminen pitää laittaa asialistalle ensimmäiseksi ja käsittelyyn pitää varata niin paljon aikaa, kuin sen asianmukainen ja huolellinen käsittely vaatii. Käsittely pitää suorittaa niin, että aloitteessa nro 2 numeroidut 10 kohtaa käsitellään yksitellen erikseen. Lisäksi tulee käsitellä tässä oikaisuvaatimuksessa kerrotut täydentävät tiedot.

Vaasa 28.10.2022

Vesa Vuorinen

Mielenterveysomainen

Lapuankatu 3 A 4

65350 Vaasa

vesa-matias.vuorinen@pp.nic.fi,

puh. 045 1333 933

Virkamiesten tulisi antaa oikaisuvaatimukseni käsittelyä varten aluehallitukselle / aluevaltuustolle seuraavat psykiatrasta hoitoa ja sen kehittämistä koskevat lisäselvitykset. Niitä tarvitaan viimeistään silloin, kun oikaisuvaatimukseni toimitetaan valtuutetuille tiedoksi 5-7 päivää ennen kokousta.

1. Virkamiesten vastineessa todetaan, että ”lähetteetön toiminta on kiistatta asiakaslähtöinen palvelumuoto. Tämä edellyttää ensin rakenteiden ja hoitomenetelmien kehittämistä, uudenlaista ajattelua ja suunnitelmaa.” Asiakkaiden syrjinnän lopettaminen edellyttää, että läheteettömän palvelumuodon käyttöönottamista 1.1.2023 alkaen. Lisäksi Valtioneuvoston asetukseen annettu muistio edellyttää, ettei Pohjanmaalla ole muuta mahdollisuutta kuin poistaa lähetepakko. Katso oikaisuvaatimuksen sivulla 6 oleva lainaus muistiosta.

Millaisia uusia virkoja ja paljonko tarvitaan, että uudet asiakkaat pääsevät hoitoon ilman lähetettä psykiatrisen poliklinikan kautta myös Vaasan seudulla?

Onko niitä varten varattu tilat H-talosta vai missä ja miten asia on tarkoitettu hoitaa?

2. Millainen on se virkamiesten suunnitelma, joka sisältäisi uusien asiakkaiden osalta mahdollisimman nopean tapaamisen, johon kutsuttaisiin asiakas, lähiomainen, lääkäri, hoitaja ja tilanteen mukaan päihdetyöntekijä, sosiaalityöntekijä, kouluterveydenhoitaja tms. Tilaisuudessa pyrittäisiin selvittämään syyt asiakkaan ongelmiin.

Millaisia uusia virkoja ja paljonko tarvitaan tämän asian käyttöön ottamista varten?

3. Kuinka paljon tarvitaan uusia psykoterapeuttien / psykologien virkoja, että saadaan purettua nykyiset kuukausien jonot ja että vastaisuudessa uudet asiakkaat pääsevät ilman viivytyksiä psykoterapiaan?

4. H-talossa on varattu sairaalapaikkoja yhtä vähän kuin Huutoniemellä on nyt eli aikuispsykiatrialla 39, lasten ja nuorten osastolla 14 ja päihdehoitoon 10 paikka eli yhteensä 54 sairaalapaikkaa. Koska pelkästään koronan aiheuttama hoidon lisäys mielenterveysongelmaisten osalta on ollut 70 % ja kun ennen sitäkin hoidon tarve oli huomattavasti lisääntynyt, niin tarvitaan vähintäänkin 54 hoitopaikkaa lisää. Ilta-lehden 26.9.2022 artikkelin mukaan koulujen kesälomien jälkeen koululaisia on mielenterveyden ongelmien vuoksi joutunut useita suljetulle osastolle.

Virkamiesten vastineessa todetaan, että alueelta puuttuu vaativan kuntoutuksen yksikkö.

Virkamiesten tulisi nyt kertoa, missä tarvittava uusi sairaalaosasto ja vaativan kuntoutuksen osasto tulisivat sijaitsemaan ja paljonko niihin tarvitaan uusia hoitajan, lääkärin ja muita virkoja.

5. Suurpoliklinikalla on samanaikaisesti lapsipotilaita vanhempiensa kanssa, päihteiden käyttäjiä ja arkoja ja pelokkaita psykiatrian asiakkaita. Kuinka virkamiehet ovat suunnitelleet, että tämän kaikki toimisi moitteettomasti? Miten virkamiehet aikovat varmistaa, että kukaan mielenterveysasiakas ei siirrä hoitoon hakeutumista sen vuoksi, että psykiatrinen poliklinikka sijaitsee suurpoliklinikassa?

6. Sairaalan potilaiden ulkoiluttaminen keskussairaalan alueella ja ranta-alueella on vaikea toteuttaa arkojen ja pelokkaiden potilaiden kanssa. Onko Huutoniemen sairaalan hoitajien kanssa selvitetty, miten ja missä he ovat ajatelleet hoitaa sairaalan potilaiden päivittäiset ulkoiluttamiset, jos osastot siirtyisivät H-talon 7. ja 8. kerrokseen?

7. Keskussairaalassa ei ole liikuntasalia. Missä paikassa virkamiehet ovat suunnitelleet liikuntaterapian tapahtuvan.

8. Keskussairaalassa ei ole mahdollista järjestää työterapiaa. Missä paikassa ja minkä sisältöistä työterapiaa on suunniteltu toteutettavan?

9. Paljonko tulisivat maksamaan potilaiden päivittäiset bussikuljetukset liikunta- ja työterapiaan.

10. Onko olemassa toimintasuunnitelma, kuinka toteutetaan ikäihmisten ja mielenterveysomaisten psyykkisen tilan kartoitus ja hoito. Millaisia ja montako uutta virkaa ja tarvitaan sitä varten?

11. Onko tehty suunnitelma siitä, että psykiatrian yksikkö kouluttaisi hyvinvointialueen kouluterveydenhoitajat tunnistamaan oireilevat oppilaat ja ohjaamaan heidät mahdollisimman pian hoitoon? Tämä takaisi mahdollisimman hyvät ennusteet nopeasta toipumisesta ja palaamisesta jatkamaan opintoja ja torjuisi tehokkaasti vaaran työkyvyttömyyseläkkeelle ajautumisesta.

12. Millainen on yksityiskohtainen avohoidon tehostamissuunnitelma ja onko tarkoitus käydä tutustumassa Jorvin sairaalaan, jossa avohoito on järjestetty erinomaisella tavalla?

13. Huutoniemen rakennusten osalta tulee antaa rakennus- ja kerroskohtainen selvitys siitä, missä ja miltä osin on sisäilmaongelmia ja millaisia ne ovat. Asiasta on varmaan olemassa asiantuntijoiden tekemät mittaukset nykyisen osastorakennuksen, entisen osastorakennuksen ja tyhjillään olevan kerrostalon osalta.

Psykiatrisen yksikön siirtosuunnitelmissa Huutoniemeltä H-taloon on tehty seuraavat isot virheet:

Ensimmäinen suuri virhe on alun perin ollut psykiatrian yksikön muuttosuunnitelma. Niin kutsuttujen päivystysasetusten 782/2014 ja 583/2017 tarkoituksena ei ole velvoittaa eikä suositella psykiatrisia yksiköitä siirtämään yleissairaaloiden yhteyteen. Ruotsissa ei suositella psykiatrisen yksikön siirtämistä keskussairaaloihin.

Toinen virhe on se, että sairaalapaikkoja on varattu yhtä vähän kuin niitä on Huutoniemellä. H-taloon varatuissa tiloissa ei voi edes järjestää vuorohoitoa. Viidessä vuodessa mielenterveysongelmat ovat rajusti lisääntyneet ja Ylen uutisissa kerrottiin syyskuussa, että korona-aikana nuorten mielenterveyden ongelmat ovat kasvaneet 70 %. Sairaalapaikkojen tarve on siten 5-7 vuodessa kasvanut yli kaksinkertaiseksi. Suunnitelmissa oleva kuntoutusosasto ei muuta sitä tosiasiaa, että H-talon paikat ovat täysin alimitoitettut.

Kolmas virhe on se, että psykiatrian asiakkaat sijoitettaisiin 7. ja 8. kerrokseen. Kuinka sinne saataisiin hinatuksi hissipelkoiset ja fyysisestikin huonokuntoiset potilaat. Potilaat tuntisivat olevansa siellä tavallaan loukussa verrattuna Huutoniemen tiloihin ja ympäristöön.

Neljäs virhe on se, että mielen sairaudet rinnastettiin kehon sairauksiin ja psykiatrinen poliklinikka sijoitettaisiin samaan tilaan suurpoliklinikan kanssa. Samassa tilassa on joka tunti 90-100 asiakasta. Vastineessa ei esitetty mitään ratkaisua tähän asiaan, sillä arassa ja pelokkaassa mielentilassa olevat uudet asiakkaat ja osa avohuollon asiakkaista eivät voisi tuntee turvallisuutta odottaessa, vaan moni kääntyisi takaisin ja sairaus vain pahenisi. Suurpoliklinikka olisi tehokas este hoitoon hakeutumiselle. Lisäksi oma merkittävä virhe on se, että päihdeasiakkaat odottaisivat samassa tilassa kuin vanhemmat pienten lasten kanssa.

Viides virhe on se, ettei ole lainkaan ajateltu, etteivät päivittäiset potilaiden ulkoiluttamiset onnistu sairaalan ahtaalla tontilla eikä vilkkaassa käytössä olevalla ranta-alueella.

Kuudes virhe on se, ettei keskussairaalassa ole Huutoniemen kaltaista liikuntasalia, joka on tärkeä muun muassa ryhmäliikunnan harrastamisen järjestämisessä.

Seitsemäs virhe on se, ettei keskussairaalassa ole mahdollisuuksia järjestää työterapiaa. Sen lopettaminen Huutoniemellä on ollut lyhytnäköistä ja ammattitaidotonta supistamistoimien yhteydessä. Huutoniemellä on hyvät valmiudet työterapian uudelleen käynnistämiseen.